

Ozir po domači.

Vipota.

Četertinko ure od Celja proti jugu na levem bregu Savine stermí v nebo, živi steni enak, Vipota, hrib menda kakih 1000 čevljev nad koritom Savine uzvišen. Verh tega hriba se še današnji dan sled starega zidovja nahaja. Národna pravlica o teh razvalinah pripoveduje, da ob časih mogočnih celjskih grofov je na grebenu te peči stal stražni stolp, v katerem sta vedno po dva stražnika pazila na tergovce, kateri so po savinski dolini dragocenosti južne v severne kraje tovorili ali vozili. Se je kakošna tergovska četa približevala, je straža urno s stolpa znamenje v veliki gornji celjski grad skrivaj dala, da so šli nad popotne ali pobirat od njih colnino ali jih oropat. Za tega volje je ta stolp tako sovražen bil, da so ga „Hudiček“ imenovali, in še današnji dan se bližnja kmetija zove „pri Hudičku“. Da je vsaktera roba v tistih časih, ko še pravih cest ni bilo, se večidel vozila po vodah, kot naravnih cestah, je očitno, in tudi ime Vipota (poleg pota) to naznanja*). Še hudega leta 1815 so se ladije s slavenskimi slivami od Celja po Savini pripeljevale; in brodarska cesta v skalo vsekana se še, ne deleč od vipotskega hriba, dobro pozna.

Da je pa to zidovje veliko stareje, svedočita dva rimska napisa in najdeni rimski dnar. Ko je namreč bližnji kmet (gori imenovani „Hudiček“) si zidani stan stavil, mu je rezano razvalinsko kamnje prav dobro streglo. In pri priložnosti sta bila tudi dva kamna z rimskimi napisi najdena, ktera je v steno vzdani dal. Eden teh kamnov je bil pozneje na prizadevanje Zupančiča, nekdanjega učitelja na celjskem gimnazii, v mesto prinešen in v starinskih ulicah (Antikenthorgasse) vzdani. Drugi je še v hlevu „Hudičkovem“ viditi, pa ker navprek leži, se čitati ne dá. Najdeni dnar pa je „Hudiček“ prodal. Namena tega zidovja pod vlado rimsko se ne prederzmem naravnost izreči. Naj berže je bil tukaj kakošen spomenik (ara). Za prebivališče (vila) je prostor premajhen, še manj za kakošno terdnjavo. Iz napisov bi to naj bolj zvediti zamogli, pa žalibog! se eden čitati ne dá, drugega je pa med celjskimi napisi težko izločiti. Po mojem mnenji bi utegnil kamen s sledečim napisom vipotski biti:

D M I O C BELLICIVS INGENVVS
IVIR CL CEL ET AVRELIA AVRELIACO
VNX PRO SA LVTE SVA SV ORVMQVE
C M NIV M

Meril sem dolgot in širokost kamna in kraj, kjer je vzdani bil, ter sem najdel, da se v meri zjedinujeta.

Kakor sem slišal, je že o tem predmetu gori omenjeni slavni Zupančič v lepoznanškem časniku „Der Aufmerksame“ govoril; rad bi bil njegovo misel o tem razvalinišču zvedil, pa ni bilo mogoče ovih listov v roke dobiti.

Pa ne samo za zgodovinarje, tudi za naravoljube in naravoslovce v obče, posebno pa za rastlinoslovca je ta kraj zlo znamenit. Obširni pregled po pokrajinah celjskih, in čisti, že skoraj planinski, zdravi zrak ga za poletne obhode prav prijetnega dela. Proti severju se vidijo slovenske gorice in pohorsko gorovje, proti izhodu varaždinske in zagorske, proti zapadu in jugu sučavske in krajnske planine. Leta 1809 je mnogo Celjanov svoje dragocenejšje imetje na tem prostornem kraju francozskih roparij si obvarovalo. Zemljoznanca bojo zanimivale bližnje rudne jame, v katerih se posebno na železo in premog koplje, in mnogo-

*) „Med „pogovori vredništva“ sem bral unidan nekaj od Vipota“ — nam pišejo te dni gosp. prof. Terstenjak — „to je pač važno ime gore blizo Cela, ktero naravnost pomeni goro, od ap, apen, op, up, ip, upa, upava, opava, ipava, Vipava (z digamom) v ruski zemlji Iput ime reke = Opava, Upa, Vipava — Vse to so imena iz jedne korenike, ktera je poznajljala zemljo, zato Europa, das gegen Osten (svqos) gelegene Land, bika, reko, goro, analogično tur, Turja, taurus“ itd. Vred.

verstne podobe bližnjih razcepljenih in luknjastih gor. Kar se rastlinoslovstva tiče, se deloma na Vipotu samem, deloma v njegovi okolici znamenite zelišča najdejo, kakor: dentaria trifolia, ranunculus thora, daphne laureola, arnica montana, primula auricula, quercus cerris, mnogo verst centaurej itd.

Resnično! krasen in bogat je naš slovenski dom, — toda žalibog! še malo poznan celó med rojaki, še manj od ptujcev. Nujmo tedaj po vsih okrajinah naše mile domovine nabirati zgodovinoslovske čertice, da spravljamo na beli dan, kar je predolgo zanemarjeno bilo. K. Žavčanin *).

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Št. Jerneja na Dolenskem. 16. dan t. m. okoli 9. ure dopoldan je bila v naši okolici strašna nevihta, ki je blizo 10 minut terpela in mnogo škode po polji, po vinogradih, pri drevji in poslopji storila. Stari možje ne pomnijo v tukajšnji okolici tako strašnega viharja; bilo je kakor da bi hotel sodni dan biti. Velika sreča le, da vihar ta je bil brez dežja in toče, ker bi sicer bilo ob vse poljske in nografske pridelke, katerih revno in lačno ljudstvo že komaj pričakuje. Sploh pri nas polje in vinogradi še precej obilno sadu obetajo. Bog jih ohrani! Lepstanski.

Iz Ljubljane. Dobroznani pametár gosp. Lichtenstern je prišel te dni v Ljubljano in bo z dovoljenjem c. k. ministerstva bogočastja in nauka skozi več dni na tukajšnjem gimnazii razlagal umetnost dobropametstva ali mnemonike, to je, nauk, kako si zamore človek dobro in dolgo v spominu obderžati vsako reč, številke itd. Dobro pamet ali dober spomin imeti, si gotovo vsak želi, in akoravno je posebno dobra glavica le dar božji, se vendar po posebni umetnosti spomin zlo izbistriti in izuriti dá. Kako delječ jo po ti umetnosti človek pripraviti zamore, je gosp. Lichtenstern živa priča; ne verjel bi, ki se ni sam prepričal, kolikšno število zgodb, imen in števil si človek zamore s pomočjo te umetnosti hitro in dobro v pameti (v spominu) obderžati. Želeti je, da bi gosp. Lichtenstern v gledišču ali kje drugod napravil „akademijo“, da bi občinstvu pokazal to umetnijo, ktere se vsak človek lahko nauči. (Laib. Zeit.)

Iz Ljubljane. Gosp. svetovavec c. k. deželne višje sodnije vitez Azula je na svojo prošnjo iz Ljubljane prestavljen k c. k. nadsodni v Gradec.

Novičar iz raznih krajev.

Da se rešijo in končajo zadeve gojzdnih služnost ali servitutov, se bo v vsaki deželi cesarstva osnovala komisija iz cesarskih vradnikov in zvedenih mož, ki ima svoje posvetovanje kmalo začeti. — C. k. ministerstvo bogočastja in nauka je razglasilo sledeči razpis: „Očitno nespodobno in nepripušljivo je, da so učitelji pri opravljanji cerkovniške (mežnarske) službe v cesarsko uniformo oblečeni. Sploh ne smejo pomočniki v ljudskih šolah cesarske uniforme nositi. Tudi se pové, da učitelji trivialnih šol ne smejo uniforme nositi po 10. dninskem odredu, in da celó profesorji na višjih šolah, kadar v šolo grejo, se ne oblačijo v uniformo, toliko manj je tedaj pripušeno, da bi učitelji ljudskih šol smeli v šoli napravljeni biti v uniformi. — Francozka vlada je prosila avstrijsko vlado, naj ji razodene različne razmere vinoreje po avstrijskih deželah. Kmetijskim družbam so potem došle uprašanja, na ktere naj vsaka zastran svoje dežele odgovor dá. — Po več mestih našega cesarstva se klatijo napolitanski tergovci in prodajajo namesto pravega žefrana le ponarejenega, s katerim so že veliko ljudi goljufali; pravemu žefranu mešajo z vodo fernambukovega lesa pobarvane mešičnike (Ringelblumen) ali pa divji žefran (carth. tinct.)

*) Prijazna ponudba Vaša nabirati in razodevati mnogo enacih čertic, nam je jako draga; prosimo lepo, da pošiljate večkrat kaj. Vred.

Naj se jih ljudje varjejo! — Kolera v Benetkah, Veroni in Reki po malem napreduje; v Milani in okolici še ni sledu od nje; tudi v Terstu je zlo potihnil prvi hrup. — Strašna reč se je primerila 11. t. m. v Baumkirchen-u na Tiroljskem: neka nora kmetica je enega svojih otrok razsekala na drobne kosce; le po posebni sreči se je otelo drugo dete. — Še zmiraj se govori, da se bo zmanjšala avstrijska armada za 100.000 vojakov. Od druge strani pa se pravi, da ta govorica je ravno tako negotova, kakor tista, ki pripoveduje, da se bo cesar naš na svojem potovanji snidel z rusovskim cesarjem in pruskim kraljem. — 15. t. m. so prišli cesar v Bohnijo. — Iz vojske v Krimu se te dni ni zvedilo nič posebnega novega. Knez Goršakov naznanja: „da 11. in 12. dan t. m. so zavezniki le po malem Sevastopolj bombardovali, večkrat pa je bombardovanje popolnoma potihnilo; zguba naša ni kaj velika; sovražniki popravljajo le luneto kamčatsko, ne pa redute selenghinske in volhinske; brodovje angleško-francozsko z oddelkom tiste armade, ki je Kerč in Jenikale posedla, se je ustavilo pri svetilniku takilskem, pred ko ne se misli proti Anapi obrniti“. Od več strani se sliši, da dobički, ki so jih zavezniki dosegli po kervavi bitvi 7. dan t. m., v kateri je nek še čez 4000 Francozov in Angležev padlo, niso tako veliki, kakor se je izperva mislilo, ker za Mamelonom mora še terdnjava Kornilov pasti, preden bo mogli kaj več opraviti. Če bojo zavezniki po ti poti kakor dosihmal Sevastopolj obsedali, bojo neprenehoma najmanj še dve leti taci zmag potrebovali, preden bojo na razvalinah poslednje terdnjave sevastopoljske zmagonosne zastave razviti zamogli. Tako pravijo možje, ki poznajo kraj in lego Sevastopolja. Čeravno se to prerokovanje morebiti ne opira skoz in skoz na resnico, to je vendar gotovo, da iz undanjega namena, rusovsko armado napasti na planem in ji tako odsekati zavezo s Sevastopoljem, spet ne bo nič, ker je Pelissier pisal cesarju, da napad rusovske armade na Černaji bi bilo silo težavno početje, pri katerem bi potoki kervi tekli in bi se vendar morebiti nič določnega ne opravilo. Kakor se sliši, cesar Napoleon sam pošilja povelja po telegrafu, kako naj se vojskuje Pelissier. — Govori se v Parizu, da eno poslednjih pisem avstrijske vlade do francozke memo gredé omenja, da angleško-francozka vlada ste svoje terjatve prenapele. Ravno tako je tudi cerkveni zbor rusovski (synode) poslal caru Aleksandru pismo, v katerem ga prosi, da naj, gledé na brambo pravoslavne vére, ako sicer državne okoljine niso zoper to, se bolj nagnjenega kaže za mirno spravo. Kaj je car na to odgovoril, se ne vé. — Po novem cesarskem ukazu se ima rekrutba v deželi Jekaterinoslavski do 15. septembra preložiti, v drugih deželah pa hitro doveršiti; nabera vojakov naj seže do starosti 38. leta, in če je treba, naj se tudi edini sin vzame. — Za pomorske vojake, ki junaško branijo Sevastopolj in kateri, ker so iz Sevastopolja domá, so tam po bombah sovražnika ob svoje hiše in premoženje prišli, da ne morejo svoje družine kam drugam stanovat poslati, se nabirajo po vsem carstvu milodari. — Car Aleksander je 2. t. m. oklical razglas, v katerem je postavil svojega brata Konstantina za vladarja, ako bi utegnil on umreti in njegov pervorojeni sin še ne bil polnoleten, in če tudi ta umerje, dokler ni drugi sin polnoletnosti dosegel. — Turška vlada je v hudi zadregi; dnarja ji manjka za plačo vojakov; udinjuje jih tedaj pod zastavo Angležev, iz tega pa kalí seme hude nezadovoljnosti pri Turkih stare korenine. — Sultan bo šel nek francozsko razstavo gledat. — Francozka cesarica je nek v drugem stanu; to tolaži cesarja Napoleona v mnozih britkostih, ki mu jih prizadeva vojska. — V Pariz so došle slabe novice iz Španjskega, čeravno se je pred malo dnevi slišalo, da je punt Karlov-cov skor popolnoma zatert. Ministerstva predsednik Espartero je tudi hotel odstopiti, pa je spet ostal. — Knez čer-

nogorski Danilo je na svoje pismo, ki ga je poklonil ruskemu caru ob nastopu vladarstva, prijel jako prijazen odgovor. — Človeka, ki je stregel kardinalu Antonelli-u po življenji, so vjeli; klobučar je, Defeliciis po imenu.

Slavček pozimi.

Zigec.

Oh mojster petja! pa molčiš
Kot natopir na trami;
Ne vémo skoraj, da živiš,
Za petje se predrami!

Slavček.

Ob enem zerni alj ob dveh
Se pač ne ljubi peti,
In zraven še ob zimskih dneih
Me žuga mráz uzeti.

Zigec.

Za te pripraven dom imam
U svojem belem gradi;
Na toplem boš prepeval nam,
Ne boš u tacem gladi.

Slavček.

Pustiti svoj prelubi rod.
Preljubo tovaršico,
Svoj stari log — iti od tod,
Za mojo ni glavico!

Zigec.

Kanarček moj on sladkor jé,
Za svoje nič ne vpraša.
Kako pa on zapeti vé!
Prijazno se obnaša.

Slavček.

Kanarček je jetnikov sin,
Priliznjen in gosposki;
Brez ječe za-nj bi bil pogin,
Le v ječi je on možki.

Zigec.

Kako pa tudi črni kos,
Domač u prostem gaji,
Ujet prepeva skoz in skoz,
Kot bil bi v svetem raji.

Slavček.

Zapustil je on ljubco — svet,
Od svet'ga Duha poje,
Za višo reč je on unet,
Da zabi teže svoje.

Zigec.

Al veš pa, kako zimček zna
U kletki zakrožiti?
Je pameten, in rad se dá
Po naše preučiti.

Slavček.

Le terdoserčni topoglav
Naj pesme druge poje;
Ne vé kaj je lepo in prav,
Negda u gnjezdo svoje.

Zigec.

Več let je clo en dedek tvoj
Mi pel na okni sobe;
Porečeš le, ti ljubi moj!
Da on je bil narobe?

Slavček.

On pel je kakor tičica,
Ki poje u precepi,
Uboga bil srotičica,
Ko šinkovčiki slepi.

Zigec.

Le stradaj, da se vidi v té,
Zmerzuj pri svojem rodi,
Kjer tvoji te tako skerbé,
Hudo se tebi godi!

Slavček.

Preljubo sonce svojo moč
Začelo je kazati;
Bo zrastel dan, bo krajša noč,
Za me pa časi zlati.
Poženčan.

Prostonarodna zastavica iz Liburnije.

Neki mali gorjanček pride k sosedu, ki ga popraša: mali, kaj dela oče vaš? Mali odgovori: oče so nesli snedeno v malin. Sosed praša dalje: kaj dela vaša mati? Mali reče: mati so šli na lov, in kar ubijejo, bojo onde pustili, in kar živéga ostane, bojo domú prinesli. Sosed še praša dalje: mali, kaj pa tvoja sestra dela? Mali odgovori: sestra domá v kotu sedi ter se lanskemu smehu joče. Zdaj bi sosed rad znal, kaj je to? — Odgovor: oče je nesel žito v malin vernit — mati se je česala — sestra pa je brez zakona mati bila.

Stan kursa na Dunaji 18. junija 1855.

Obligacije	5 %	78 1/2 fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	— fl.
državnega	4 1/2 %	68 3/4 "	Windisgrac. " "	20 " 27 1/2 "
dolga	4 %	62 1/2 "	Waldstein. " "	20 " 28 1/4 "
	3 %	48 1/2 "	Keglevičeve " "	10 " 10 1/2 "
	2 1/2 %	38 1/4 "	Cesarski cekini.	5 fl. 45
Oblig. 5% od leta 1851	B 95	"	Napoleonkor (20 frankov)	9 fl. 45
Oblig. zemljiš. odkupa 5%	70	"	Suverendor	16 fl. 50
Zajem od leta 1834 . . .	220 1/2	"	Ruski imperial	9 fl. 56
" " 1839 . . .	119	"	Pruski Fridrihsdor . . .	10 fl. 15
" z loterijo od leta 1854		101 3/8 "	Angleški suverendor . .	12 fl. 3
" národní od leta 1854		83 1/8 "	Nadavk (agio) srebra:	
			na 100 fl.	24 fl.

Loterijne srečke:

V Terstu 9. junija 1855: 5. 50. 36. 55. 34.
Prihodnje srečkanje v Terstu bo 23. junija 1855.
na Dunaju } 16. junija 1855: 88. 31. 1. 72. 73.
v Gradcu } 83. 10. 31. 72. 32.
Prihodnje srečkanje bo na Dunaji in v Gradcu 27. junija 1855.